

Шамрай О. В., Руденко Н. В.

**Нові формати навчання студентів у мультимедійному середовищі
навчання**

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харків

У світі Інтернет та комп'ютерні технології стали невід'ємною складовою як повсякденного життя, так і освітнього процесу загалом. Учні різного віку та категорій сприймають комп'ютерні технології з набагато більшим інтересом і позитивом, ніж звичайні підручники та посібники. На шляху інформатизації суспільства та всебічного поширення глобальної комп'ютерної мережі Інтернет актуальність використання мультимедійних технологій в освітньому процесі на сучасному етапі є незаперечною.

У той час, коли нове покоління студентів, які мають навички роботи з цифровими інструментами, приходять до університетів, останні зазнають найбільших труднощів у виконанні своєї місії «вищої освіти», модернізуючи своє обладнання та оновлюючи методи роботи.

Крім матеріальних перешкод, які реальні, але можуть бути подолані, коли педагогічні колективи мобілізуються для впровадження інновацій, у галузі сучасних іноземних мов існує низка проблем, які важко заперечувати: інертність чи консерватизм у передачі знань, відсутність знань у галузі дидактики сучасних іноземних мов, відмова ставити під сумнів «аудиторні практики» в університеті та визначати цільові компетенції при побудові навчального плану. До того ж, існує бажання зберегти «університетський характер» викладання граматики, віддаючи перевагу теоретичним підходам лінгвістичного типу, далеким від функціоналізму.

Тому серед студентів граMATика залишається ізольованим об'єктом вивчення, вивчається сама по собі. Взаємодія обмежена обміном питаннями та відповідями, у якому бере участь лише невелика частина присутніх студентів. Акцент, як і раніше, робиться на придбанні інструментів та концепцій, які

повинні дозволити краще пояснити мовні явища, тобто форми, правила і вживання, які вважаються проблематичними або заслуговують на осмислення. У когнітивному плані ставка робиться на те, що усвідомлення внутрішніх механізмів мови, відкриття організації та узгодженості системи дозволить вчитися «з відкритими очима» і при цьому значно покращити виразність мовлення.

Очевидно, що просте перенесення на екран правил, прикладів або вправ «паперового» типу – це скоріше гаджетизація, ніж інновація. Ми не будемо оцінювати тут незлічені сайти для вивчення або повторення англійської граматики, які, платні або безкоштовні, початкові або просунуті, просто викладають у мережу правила, таблиці та самовчителі, які нічим не відрізняються за своїм оформленням та формулюванням від того, що зазвичай друкується у посібниках чи збірниках. Оцифрування без переформатування, повернення «паперових» вправ на екран без створення нових, невикористання багатомірності мультимедіа (шляхом інтеграції звуку, анімації зображення, інтерактивності) не становить особливого інтересу. Той, хто пропонує вивчати граматику в мультимедійному середовищі навчання, повинен не тільки взяти на себе зобов'язання змінити свою практику, а й погодитись змінити свою концепцію граматики та викладання мовних явищ.

Бі-Бі-Сі доклала значних зусиль з диверсифікації та розміщення онлайн-контенту для вивчення англійської граматики в Інтернеті (BBC Learning English / Grammar, vocabulary & pronunciation: Grammar Challenge), який є загальнодоступним та безкоштовним. Цей контент переважно призначений для самостійних користувачів з рівнем *intermediate*. На додаток до «студентських» ресурсів, які можна використовувати для самостійного вивчення, пропонується методичне забезпечення для викладачів іноземних мов, які бажають використовувати записи та вправи на заняттях з англійської мови (Ideas for Teachers та Activities for Teachers, файли, що завантажуються у форматі pdf).

В даний час доступні 48 подкастів. Відправною точкою є чотиришестихвилинний аудіо документ із граматики, який можна завантажити у форматі mp3. Подкасти Grammar Challenge, пропоновані BBC Learning English, звичайно, не розглядають усі граматичні явища. Однак, відводячи центральне місце формальної корекції висловлювань, граматичні інтерв'ю та супроводжуючі їх пояснення пропонують студенту вийти за рамки виключно синтаксичних правил, звертаючи його увагу на фонологічні (вимова певних наголосів, інтонація), прагматичні та соціолінгвістичні компоненти.

У своєму оригінальному підході, що відповідає міжнародній аудиторії, ці програми об'єднують багатомовну та мультикультурну точку зору учнів, залучених з-поміж іноземних студентів, які відвідують різні мовні школи Лондона. Їхні імена, особи та походження вказані на головній сторінці сайту. Їхній іноземний акцент, завжди відчутний, є відмінною рисою інтерв'ю: «Should have з Сільвією з Колумбії», «Запитання в непрямій мові з Ноелією з Іспанії», «Present perfect & past simple з Ясміною з Бельгії», і т.д.

Сильний іноземний акцент учасника, навіть якщо він був запрошений Бі-Бі-Сі, особливо якщо його вимова звучить екзотично, викликає короткий момент подиву чи сміху у студентів, які з подивом чують антипатерн, який бере участь у їхньому навчанні, і мимоволі замислюються про труднощі розуміння, які можуть бути результатом недостатньої артикуляції. Виявити нерішучість, помилки та приблизні результати інших учнів, що недвозначно відображені в опорному аудіо документі, - це і тривожно, і складно.

Ведучий дотримується типово британського стилю викладання, доброзичливого та допитливого щодо іншої культури, принципово позитивного та конструктивного щодо помилок. Цей ведучий не тільки не помічає помилок, а й за найменшої спроби виправити, хай навіть не до кінця, граматичну помилку, підбадьорює співрозмовника і навіть вітає його: «Молодець! Ви дуже добре впоралися із граматиною цього тижня».

Незалежно від рівня складності розглянутого граматичного явища, всі програми будуються за однією і тією ж трифазною схемою.

Перша фаза. Прослуховування шестихвилинного запису.

Етап 1: коротке вітання гостя, що прийшов прийняти «граматичний виклик», оголошення теми, прослуховування короткого уривка (кліпу), що містить нові граматичні форми, реакція претендента.

Етап 2: короткий роз'яснювальний етап у формі дружнього уроку, який проводить певний член команди граматистів, щоб допомогти і пояснити.

Етап 3: перевірка розуміння ведучим, перехід до нової ситуації, питання претенденту на вміння використовувати структуру.

Друга фаза. Читання граматичних таблиць, які містять ключові приклади, почуті під час інтерв'ю. При необхідності ці таблиці можна переглядати під час прослуховування.

Третя фаза. Прийняти виклик. Запрошення виконати дві онлайн вправи на початковому рівні, Practice Quiz 1 & 2, а потім ознайомитися з граматичним блогом найкращих повідомлень, що стосуються обговорюваного питання, та відповідей, які були надані.

Аудіофайли можна завантажити із сайту у форматі mp3. Також можна завантажити пояснення граматичного експерта у форматі pdf та додаткові вправи або коментарі (для деяких складних конструкцій).

Грамматичні подкасти, такі як Grammar Challenge, пропонують діалогове, контекстуальне та інтерактивне введення в англійську граматику, яке можна використовувати на занятті з викладачем або самостійно. Не будучи новаторським у своєму металінгвістичному змісті, який залишається обережним і іноді розчаровує класичним підходом, цей матеріал заохочує використання аудіо або відео файлів на заняттях. Вони дають змогу розширити письмову частину мультимедійного граматичного практичного заняття. Нарешті, вони враховують реальність навчання дорослих, яку іноді заперечують безумовні прихильники «всекомунікативного» підходу: що

свідоме та структуроване вивчення граматики сучасної іноземної мови більше допомагає, ніж заважає як з точки зору правильності, так і ступеня впевненості в собі [1].

Крім диверсифікації засобів, оновлення діяльності та збереження досягнень, викладання граматики з використанням мультимедійних засобів призводить до більшої пластичності ролей вчителя та учня.

ГраMATика подкасту дозволяє організувати справжню металінгвістичну поліфонію, дозволяючи почути інші голоси, інші коментарі, крім власного, з різним ступенем компетентності, починаючи від іноземного студента, який кидає виклик мові, до визнаного експерта. ГраMATика подкастів, що зловживає дедукцією, спочатку здається штучною та обмеженою, надто спрощеною або «роз'яснювальною» може стати спусковим гачком для нових практик, вимогливих і одночасно ігрових, дійсно адаптованих до цифрової епохи.

Література:

1. Muriel Barbazan. Intégrer les Tice à une approche cognitive de la grammaire du discours. *Alsic* [En ligne], Vol. 14 | 2011, mis en ligne le 10 septembre 2011, consulté le 06 janvier 2022. URL: <http://journals.openedition.org/alsic/2337>; DOI: <https://doi.org/10.4000/alsic.2337>

2. BBC Learning English. Grammar, vocabulary & pronunciation: Grammar Challenge. http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/grammar/grammar_challenge

3. Keep your English up to date. <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/language/uptodate/>